

viite **UTP 15/2008 vp**

asia

**EU/YUTP/EDUSKUNNALLE TIEDOTTAMINEN/EU:N PRIORITEETIT YK:N 63.
YLEISKOKOUKSELLE**

Ohessa toimitetaan eduskunnan ulkoasiainvaliokunnalle perustuslain 97§ mukaisesti muistio, joka käsittelee EU:n prioriteetteja YK:n 63. yleiskokoukselle.

Apulaisosastopäällikkö

Anu Laamanen

LIITTEET

1 kpl muistio

UTP 15/2008 vp

EU:n prioriteetit YK:n 63. yleiskokoukselle

EU hyväksyy vuosittain prioriteetit toiminnalleen YK:n yleiskokouksessa, jossa EU-jäsenmaat koordinoivat YK-politiikkaansa. Tämä liittyy pyrkimykseen edistää ulkoisen toimintansa tehokkuutta, koherenssia ja näkyvyyttä. Yleiskokousprioriteettien keskeisin sisältö on viime vuosina ollut tuki vuoden 2005 huippukokouksessa sovituille YK-reformeille, koska EU näkee tehokkaan monenkeskisen järjestelmän ja YK:n vahvistamisen edellytyksinä kansainväliselle turvallisuudelle ja kehitykselle. Syyskuussa alkavan 63. yleiskokouksen painopisteistä on syytä nostaa esiin ilmastonmuutoskeskustelun edistäminen, oikeusvaltiokehityksen vahvistaminen sekä kehitysrahoituskokouksiin valmistautuminen. Suomi esitti puheenjohtajamaan luonnokseen oikeusvaltiota, kansainvälistä ympäristöhallintoa (IEG, International Environmental Governance) ja humanitaarista apua koskevien tavoitteiden vahvistamista. Suomen aloitteesta EU:n prioriteettilistalle lisättiin YK:n sihteeristöön perustetun oikeusvaltiokoordinaatiosihteeristön rahoittaminen YK:n säännönmukaisesta budjetista. EU:n prioriteetit neuvoteltiin työryhmätasolla (CONUN) ja poliittisten ja turvallisuusasioiden komiteassa (COPS), ja ne hyväksyttiin kesäkuun ulkosuhdeneuvostossa.

EU painottaa vuoden 2005 huippukokouksessa sovittujen YK-reformien toimeenpanoa. Tähän liittyy YK:n pääelinten uudistaminen edustavammiksi, avoimemmiksi ja tehokkaammiksi. Erityiseksi painopisteeksi EU nostaa sihteeristön hallintareformissa edistymisen. YK:n operatiivisen toiminnan reformi-prosessi, ja erityisesti läpileikkaavien teemojen kuten tasa-arvo, kestävä kehitys ja ihmisoikeudet huomioiminen, on EU:n pitkäaikainen prioriteetti.

Rauhanturvaamisen saralla tavoitteena on operatiivisen kapasiteetin vahvistaminen edelleen sekä YK:n rauhanturvaamistoiminnan osaston sotilasasioiden toimiston vahvistaminen ja organisointi. YK:n rauhanturvadoktriinin toimeenpanoa kannustetaan, ja EU:n ja YK:n rauhanturvaoperaatioiden mahdollinen vuorovaikutus ja yhteisvaikutus huomioidaan erityisesti. Turvallisuusneuvoston päätöslauselmien 1325 (Naiset, rauha ja turvallisuus) ja 1612 (Lapset aseellisissa konflikteissa) täytäntöönpanoa edistetään. Konfliktien jälkeistä toimintaa korostettaessa otetaan huomioon myös ympäristöaspekti. EU korostaa YK:n rauhanrakentamiskomission roolia sekä riittävien resurssien järjestämistä rauhanrakentamisrahastolle. EU painottaa myös YK:n roolia turvallisuussektorin uudistamisessa. EU:n ja YK:n tekemän työn päällekkäisyyksien välttämiseksi pyritään edistämään koordinaatiomekanismin luomista.

Kansainvälisen oikeuden osalta EU pyrkii rankaisemattomuuden vähentämiseen kaikkein vakavimpien kansainvälisten rikosten osalta. EU on sitoutunut yhteistyöhön Kansainvälisen rikostuomioistuimen kanssa ja tukee Rooman statuutin yleismaailmallisuutta. EU osallistuu myös keskusteluun kansainvälisten sotarikostuomioistuinten toiminnan asianmukaisista loppuunsaattamisstrategioista sekä jäljellä olevista asioista.

EU jatkaa YK:n terrorismin vastaisten järjestelyjen tukemista sekä syvemmän kansainvälisen konsensuksen löytämistä. EU on sitoutunut YK:n terrorismin vastaisen globaalin strategian toimeenpanoon. Terrorismin vastaisen globaalin strategian ensimmäisessä virallisessa arvioinnissa EU painottaa toimeenpanoa. EU toivoo YK:n terrorismin vastaisten toimintojen henkilöstöä ja taloudellista perustaa vahvistettavan. Kokonaisvaltaista terrorismin vastaista sopimusta (CCIT) koskevien neuvotteluiden saamista pikaisesti päätökseen pidetään EU:ssa erityisen tärkeänä. EU jatkaa työtä sen puolesta, että kansainvälinen terrorismin vastainen työ tapahtuu kansainvälistä oikeutta kunnioittaen.

EU on sitoutunut aseistariisuntaan, asevalvontaan ja ydinaseiden leviämisen ehkäisyyn liittyvien kansainvälisten sopimusten vahvistamiseen. EU tukee 1. komitean työtä, ydinsulkusopimuksen (NPT)

tarkasteluprosessia ja täydellistä toimeenpanoa sekä oikeudellisesti sitovan kansainvälisen asekauppasopimuksen (ATT) aikaansaamista.

EU pitää erittäin tärkeänä suojeluvastuun (Responsibility to Protect) periaatteen toteuttamista. Lisäksi EU korostaa tarvetta ottaa huomioon vastuu väestön suojelemisessa kansanmurhilta, sotarikoksilta, etnisiltä puhdistuksilta sekä rikoksilta ihmiskuntaa vastaan turvallisuusneuvostossa ja yleiskokouksessa.

Ympäristö- ja ilmastomuutoskysymyksien osalta EU pitää erityisen tärkeänä YK:n nykyisen ympäristöhallinnan vahvistamista ja tukee YK:n keskeistä roolia vuoden 2012 jälkeisen maailmanlaajuisen ilmastopöytäsoveluksen aikaansaamisessa, jota koskevat neuvottelut on saatava päätökseen viimeistään vuoden 2009 lopussa Kööpenhaminassa järjestettävässä kokouksessa. EU toivoo lisäedistystä tapahtuvan Puolan Poznanissa joulukuussa 2008 järjestettävässä YK:n ilmastoprosessin (UNFCCC) kokouksessa. Ilmastomuutoksen vaikutukset kehitykselle, ruoantuotannolle, turvallisuudelle ja kaupalle tulee huomioida. Ilmastomuutoskeskustelussa EU kiinnittää erityisesti huomiota integroidumpaan lähestymistapaan ottaen huomioon ilmastomuutoksesta eniten kärsivien tarpeet.

EU on kehitystä ja köyhyyden vastaista taistelua koskien sitoutunut vuosituhatjulistukseen sekä vuosituhatavoitteisiin, joiden osalta keskeinen on syyskuussa aiheesta järjestettävä konferenssi. Vuosituhattavoitteiden saavuttamiseksi erityisesti Afrikan osalta tarvitaan lisäponnisteluja. Tältä osin EU korostaa rehellisen ja rakentavan keskustelun tarvetta YK-kumppaneiden kanssa. Kehitysrahoituksen osalta EU panostaa positiivisen lopputuloksen aikaansaamiseen Dohassa vuoden loppupuolella järjestettävässä Monterreyn kehitysrahoituskonferenssin seurantakonferenssissa. Tämän lopputuloksen pitäisi tunnustaa kehityksen eteen tehdyn työn vaikeutuminen ja kallistuminen ilmastomuutoksen seurauksena. Vastauksena ruokien hintojen nopean nousun aiheuttamaan kriisiin EU kannustaa YK-järjestöä yhteistyöhön maailmanlaajuisen, sekä humanitaariset että kehitystavoitteet huomioivan, strategian ja toimintasuunnitelman aikaansaamiseksi. EU:n tavoitteena on vahvistaa humanitaarisen avun koordinaatiota maakohtaisilla ja temaattisilla päätöslauselmilla.

Ihmisoikeuksien edistäminen ja suojelu, mukaan lukien kuolemanrangaistuksen vastustaminen, säilyvät EU:n tavoitteena kaikilla YK:n ihmisoikeusfoorumeilla (ml. yleiskokouksen 3. komitea ja ihmisoikeusneuvosto). EU tukee ihmisoikeusstandardien toimeenpanoon kannustamista sekä temaattisen työn kehittämistä mukaan lukien yleiskokouksen kuolemantuomion käytön lykkäystä käsittelevän päätöslauselman seuranta. EU toimii aktiivisesti YK:n ihmisoikeusneuvoston roolin vahvistamiseksi, ja UPR:n (Universal Periodic Review) kunnollinen ja tehokas toteuttaminen on tässä tärkeässä roolissa. EU tukee YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimiston itsenäisyyttä ihmisoikeuksien edistämiseksi ja suojelemiseksi ja työskentelee tämän itsenäisyyden varmistamiseksi.